

թիւղալարաւ վազըթ վազըթ հուգուգը միլլէթի բայիմալ իթմէք իւղըէ պէսխա-հանէ թէչէպպիւսաթտա պուլունմըլար վէ Բարալըլըն մայէթի էֆրատընտա քէն-տիլէրինէ մուլինլէր պուլարազ, մաէթ-թէչէսաիւֆ իլլէրի պուլարաբա գատար կէ-թիլմուլլէր տիր: Եօզսա նէ՝ Բարալըլըն, նէ՝ Բիլիսէնին էսասաթընտա պու հօլտա ֆիլըր վէ մազսէտլէր պուլունմաթընտ պիլր տիւր-լիւ պիլլիմ աղլըմըզ զանմամըլ տըր վէ զանմահաճագ տըր:

Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաթընըն նիհա-յէթ ճհերձուածնա մէլլ իաէճէկի զանըր տախի եանլըլ տըր: Ճէմաթտա պէօլլէ պիլր մէլլ աւալ հօգ տըր, վէ ինչալլահ Բարալըզ մազամը, Թերզեանը հազընտա իաթէֆաեա մէճպուր իթմէքլէ, եէրլի վէ էճնէպի դազէթալըրընտա կէօրիւլէն պու կիպի ֆարգիեթ վէ զաննիեթա տը-թըզ մահէլլ զալմահաճագ տըր:

ԹԵՐԶԵԱՆԸ

ԻՆՅ ԲԱՆԻ ԿԸ ԳՈՐԾԱՍԷ ԴՐԱՍԸ

— 0 —

Առակի կարգ անցաւ այս. դազանիք մը, խորհուրդ մը աւելի բարձր, խորին և անթափանծելի, քան բնութեան գաղտնիքները, ու Թերզեան ամէն ճիւղ կը թափէ այդ գաղտնիաց քօղը չպատեւելու, խաբելով թէ Ազգը և թէ Հոռոմը ու զանոնք երկուքն ալ զբաղեցնելով բոլորովին տարբեր խնդիրներով, որպէս զի ինքը մէջտեղ ազատ մնալով իր ուզած խաղերը խաղալ:

Հոռոմայ առջեւ այնպէս կ'երեւցնէ որ ազգը՝ Կաթողիկէ կրօնքի հակառակ բաներ կը պահանջէ, Եկեղեցին աշխարհականացնել կ'ուզէ, կրօնական և եկեղեցական խնդիրները ինքը վարել կ'ուզէ: Իսկ ազգին առջեւ կը ջանայ այնպէս երեւցնելու, որ իւր թէ ազգին պահանջներուն գոհացում տալը իր ձեռքը չէ, քանի որ իրմէ բարձրագոյն իշխանութիւնը, Հոռոմայ Եկեղեցին թող չի տար իրեն ազգին պահանջներուն առջեւ տեղի տալ, որովհետեւ այդ պահանջները, Եկեղեցւոյ զերագոյն իշխանութիւնը հակառակ կը գտնէ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ սկզբունքներուն և Բրիտանական Վարդապետութեան: Ու խնդիրը այնքան առաջ տարաւ որ, մինչեւ, այս անոնք հասարակութեան Վարչական կազմակերպութիւնը իբրեւ Եկեղեցական իշխանութեան ոսնձգութիւն և անոր դէմ՝ ապստամբութիւն համարել տալով, բանադրոնքի պատիժ իսկ բերել տուաւ: Ու հիմայ այդ բանադրոնքի թուղթը իրեն ձեռք գէնք առած, մէջտեղ ելած է ու կրօնէ. «Տեսա՞ք, Սրբազան Քահանայապետը ձեր ըրած գործերը կը գատապարտէ, ուստի եթէ ձյմարիտ Կաթողիկէներ էք, պէտք է հնազանդիք ու ետ կենաք ձեր պահանջներէն, ապա թէ ոչ Կաթողիկէ ըլլալէ կը դադրիք, որով և իշաւունք չունիք ինձմէ ո՞ր եւ է պահանջ մ'ընելու»:

Այս փաստաբանութիւնը կրնար զօրել ասկէց դարեր առաջ, կամ բոլորովին տղէտ ու պարզամիտ ժողովրդեան առջեւ: Թերզեան այսչափ ազէտ պէտք չէ ենթադրէ ամբողջ Հայ-Կաթողիկէ ժողովուրդը: Ինչ որ փորձն ալ բերաւ առ պաշտօնացուց, որ ժողովուրդը գիտէ զանազանի կրօնքը, հաւատալիքը և եկեղեցական իշխանութիւնը, պարզ վարչային ու քաղաքական գործիքը:

Ազգին պահանջն է պարզապէս սնունդ վարչային լաւ կազմակերպութիւն մը, ու վարել ազգային, վարչական ու տնտեսական գործերը, օրինաւոր հակակշիւնով, խորհրդակցութեամբ և գիտակցաբար:

Այսօր քանիորդ դարու մէջ աշխարհիս ոչ մէկ անկէնը չկալ ինքնազուրու և քահանայ վարչութիւն, արքունի թագերն ու միահեծան գահազաններն անգամ տեղի տուին ու խոնարհեցան այս օրինաւոր

պահանջին առջեւ, որուն գէմ մաքառիլը պարզապէս իր գոյութեան գէմ կրուիլ է, և ամէն անոնք որ յանդգնեցան այդ անխորհուրդ փորձը ընել, չղթաներու և աքսորքի մէջ ստիպուեցան ողբալ սխալը, (օրինակ Ալաթիլի բանաստեղծը): Ուրեմն այդ անհրաժեշտ պահանջը Հայ-Կաթողիկէ հասարակութիւնը չէր որ մէջտեղ դրաւ. այդ՝ ընկերային կենաց անխուսափելի պայման մ'էր, որ վերջ ի վերջոյ իր պէտքը և ներկայութիւնը զգալի բրաւ նաև Հայ-Կաթողիկէ փոքրիկ հասարակութեան, եթէ այն կուզէր ժամանակին ընկերային կեանքին մէջ իր գոյութիւնը պահել: Անա այսպէս յատկադիրութիւնը ինքնին կուգայ անխուսափելիօրէն. ո՞վ որ կ'ընդունի զայն կ'ապրի և չընդունողը ինքնին կը մահանայ:

Անտես ընելով դեռ ուրիշ մի քանի անհրաժեշտ պայմանները, յայտնի է թէ ընկերային կեանքի մեծագոյն ազդակներէն և ոյժերէն մէկն է դրամը, և անոր մատակարարութիւնը: Ոչ միայն ամէն ազգ, կրօնավարութիւն, այլ նոյն իսկ ամէն ընկերութիւն, քնտանիք ու անհատ իր գոյութիւնը պահպանելու, իւր ապագան բարելաւելու համար, պէտք ունի զրամական ոյժի մը, ու անոր ամենաշահաւոր մատակարարութիւնը գիտնալ, ապա թէ ոչ չուտով կը հասնի սնանկութիւնը և փճացումը: Անա այս վտանգին առջեւ Հայ-Կաթողիկէ հասարակութիւնն ալ ուզեց ճշգրի իւր դրամական ոյժը և անոր շտաւոր մատակարարութիւնը կանոնաւորել, առաջըր առնելու համար իր օրը ըստ օրէ սնանկացման ու փճացումին, Թերզեան ուզեց ազգային ամբողջ զբաղական ոյժն ու անոր մատակարարութիւնը իր ձեռքը կեդրոնացնել, և անա ասկից է որ ծագեցաւ խնդիրը: Ու ներկայ ժամանակին մէջ զրամական-անհատական մատակարարութիւնը սովորաբար սխալական է, կորուստ կուտայ, ու վերջապէս կը մահանկանայ: Ասոր գործնական արդարեւ է վեր պիտի հանենք դարձելով Թերզեանի զրամական մատակարարութիւնը, սկսելով ճիշդ այն ժամանակէն երբ իրեն ձեռքը սկսաւ դրամ անցնել մինչեւ այսօր, ու պիտի տեսնենք որ մեծ սխալներ գործած ու մեծ կորուստներ ըրած է ու դեռ ցայսօր մեծ գումարներ կ'ոնջնացնէ առանց ամենեւին արգելիք մը ձեռք բերելու:

Թերզեան ի ծնէ ալքաւո ծնողաց զաւակ, դրամ տեսած չունէր. ուստի և ոչ անոր ոյժէն և մատակարարութենէն լուր ունէր մինչեւ այն թուականը, երբ բաղդը բերաւ զինքը Ատանայի Նախկոպուս ըրաւ: Ատանայի մէջ յանկարծ իր տրամադրութեան ամակ տեսաւ նոյն թեմին ազգային ինչ ինչ կալուածներ և եկամուտներ, ինչպէս են մի քանի տուն, մաղազա, խանութ, այգի և պարտէզ: Թերզեան ասոնց ամբողջ հասցիքը գանձելով չլացաւ, ու դրամին համը առաւ, փոխանակ դրամի մատակարարութեան ու արդիւնաւոր ընելու կերպը սորուելու, ինքզինքը կորսնցուց, ու սկսաւ անխորհուրդ ձեռնապիտութիւններու, և դրամը քիչ եկաւ իրեն: Ալ մոռցաւ ամէն բան ու ինքզինքը տուաւ միայն ու միայն դրամ հաւաքելու ու զայն ծախելու, բայց միշտ երկչոտ ու կասկածոտ կերպով ոչ մէկէ չտեսնուելու, ու չհասկցուլու համար թէ ուսկից դրամ ձեռք կը բերէ, ինչ հաշուով ու ինչ բանի կը ծախուէ: Երկու անգամ Եւրոպա պատեցաւ երկայն ժամանակ ու երկու անգամ ալ իր համոզիչ խօսքերով, չափազանց նկարագրութիւններով, խաբէական ու սուտ պատգամաւորութեամբ վերջապէս յաջողեցաւ մեծ գումարներ ձեռք բերել, իւր իսկ խոստովանութիւնն է թէ (60,000) վաթսու հազար ոսկի ձեռք անցուցած է: Այդ գումարը ճիշդ ըլլալ կամ չափազանցուած, այս ստոյգ է որ բաւական կարեւոր գումար ձեռք անցուցած է: Իւր դրամ հաւաքելու

կերպին վրայ փոքրիկ գաղափար մը տալու համար կը զննէք հոս միջադէպ մը զոր ինքը իւր բերնովը պատմած է և որ բաւական կը լուսարանէ իւր կեդծ նկարագրերը: Սպանիոյ կամ Պելճիգայի մէջ, լաւ չեմ յիշեր, լսելով որ արքունի բազմահարուստ և ողորմած բնասնիք մը կայ, անմիջապէս հոն կը դիմէ, կը ներկայացնէ իւր յանձնարարական գրքերը, ու վերջապէս Թուրքիոյ մէջ եղած ամբողջ կոտորածները, հարստահարութիւնները միայն իւր թեմին Ատանայի մէջ եղած նկարագրերով (միջդեռ առաջին դէպքերուն Ատանայի մէջ բնաւ բան մ'եղած չէր): Կը թուէ յազմադիմ խեղճութիւնները, բազմաթիւ կուգայ, ալիքներ ու թշուառ ընտանիքներ, որոնք իւր խնամոց կը կարօտին: Բարեպաշտ ընտանիքը արգահատելով այս տիպի նկարագրութեան առջեւ (5,000) հինգ հազար ֆր. փնուէր մը կ'ընեն իրեն և զինքը կը հրամայէր կէսօրուան ճաշի: Սեղանի սպասարարութեան ժամանակ երբ կերակուրները ճոխ կերպով սեղան կուգայ, Թերզեան յանկարծ կը յուզուի և կ'սկսի լալ, և երբ իրեն պատճառը կը հարցնեն, կը պատասխանէ թէ միտքը ինկած էր իւր թեմին որբերուն, ալիքներուն ու թշուառներուն վիճակը, որոնք օրագահի ցամաք հաց մը չունէին, մինչ ինքը այսպիսի ճոխ սեղանի մը առջեւ կը գտնուէր, ու սիրտը առաջ չերթար ուսերով մտածելով անոնց խեղճ վիճակը. բարեպաշտ ընտանիքը չուտով համոզում գոյացնելով անոր անկեղծութեան վրայ և գնահատելով անոր զգացումը կը միխթարեն զինքը ու (3,000) երեք հազար ֆր. ևս նպատակ կուտան: Բայց գիտնալու է որ Թերզեան այդ դրամէն զահեկան մ'անգամ աղքատներու բաժնած չէ: Չհամոզուողը թող հարցնէ իւր թեմին մէջ պաշտօնավարող քահանայից և գիտակից ժողովուրդեան:

Այսպիսի միջոցներով Թերզեան հաւատած է վերոնշեալ գումարով Բաւա Եւսաձուի որ Թերզեան միշտ այսպիսի մեծ մեծ գումարներով դրամ ձեռք բերած է. ան շատ անգամ շատ քիչով ալ գոհացած է ու մէկ կամ երկու ֆր. ալ առնելու յուսով տեղեր դիմած է, ու դեռ ցայժմ գրութիւններով կը դիմէ, բաւական է որ իրեն նոյն իսկ մէկ ֆր. ալ զրկուի, ինչպէս յայտնի է մոնտալիտատով իրեն եկած անանկ փոքր գումարներէն, և նոյն իսկ շատ տեղերէ քանի մը անգամ միւրմուկէ յետոյ դարձեալ ձանձրացեր չէ դիմումը: Երբեք իւր ժամանակին մեծ մասը կ'անցնէ Եւրոպայէ դրամ խնդրելու գրութիւններ ընելով, իւր գրասեղանին վրայ ու սենեկին մէջ լցունք են Եւրոպայի, մանաւանդ Դալմաթիոյ և Պելճիգայի մէջ եղած բարեգործական հաստատութեանց տեղեկագրերն ու տետրակները (brochure), որոնց մէջ կը փնտռէ բարերար ընտանիքներու անուններն ու հասցէները, անոնց դիմում ընելու կամ կ'ուսուցնասրէ բարեգործական հաստատութեանց զբաղական վիճակը, և դրամ եղած ժամանակ իւր ինքրաբար կը ներկայացնէ, հաշուելով որ այն ժամանակ կրնան տրամադրելի գումար ունենալ: Անա այս է իւր թղթակցութեանց առարկան, և բոլորովին ծածուկ պահելու համար ինք անձամբ կ'ընէ գրութիւնները, նոյն իսկ նամակատուներն ինք կ'երթայ առնելու իր անունն եկած գրութիւնները: Ատանա եղած ժամանակ, չարաթը երկու անգամ Մէլիքի կ'իջնար միայն իր հասցէին եկած թուղթերը և դրամները առնելու համար, որպէս զի չըլլայ ի՞նչ մէկուն ձեռքը ինչայ. Պոլիս գալէն վերջը մինչեւ Հոռոմ իրթալը, ալ և ալ ծառայից ձեռքով կ'ընէր թղթակցութիւնը և երբեմն ինք անձամբ կը հանդիպէր նամակատուները: Բայց այժմ համարձակ դուրս ելլել չկարենալուն՝ բաւական կը նեղուի այս մասին:

Թ. Կ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹԵՐԶԵԱՆԻ ԵՒ ԹՕՓՈՒՋԵԱՆԻ ՄԷՋ

— 0 —

Ջարմացում պիտի պատճառէ մարդու կըր լուրջ պատողութեամբ մը, Թերզեանի և Թոփուզեանի Գերապայծառի աստիճանն և բնաւորութիւնը իրարու հետ լաղգատէ: Աստիճանաւ առաջինը այնքան բարձր է որ սկզբնապատճառն եղած է վերջինին Գերապայծառութիւնը. ու այդ վերջինը մէկ խօսքով առաջինի ճարտարագործ ձեւերով կանոնաւորուած կոյր գործիք մ'է գրեթէ, իրեն կամայութեան ծառայելու յատկացուած: Բայց աստիճանը մէկը թողով, եթէ պատողութեան լաղգատութիւն մ'ալ ընենք երկուքի բնաւորութեանց վրայ, այն աստիճանակ պաշտօնի փոքրութեան, Թոփուզեանի մը, Թերզեանին անհամեմատորէն բարձր ու վսեմ հոգի մը, զգալուն սիրտ մը դարմացումս պիտի գտնենք: Վստի զի եթէ ուշի ուշով կարողանք լրագիրներու, նա մասնաւոր «Մէճմուսայ» մէջ Թերզեանի հասցէին ուղղուած մինչեւ այսօր բաց նամակները, իրատեսաններն ու ազգային դասի շուրջ դարցող ունէ գրութիւն մը՝ պիտի տեսնենք որ անոնք շատ լաւ կը ներկայացնեն Թերզեանի բնավորութիւնը, հոգեկան, կամ աւելի ճիշդ է ըսլ ստորին վիճակը: Երբ խաւք մը ազգաւորներ, Թերզեանի աղագաւ աշարքներէն միակրտած, համարձակեր են տեսակ տեսակ անյոյի խօսքերով անպատուել զինք Հոռոմէն Պոլիս վերադառնին, ինք անդադ կ'եցած է զինք անպատուցներուն հանդէպ: Ըսկ «Կախարչի» մ'էր իր բոլոր գորութիւնը: Այսպիսով Թերզեանը, անգագայութեան տիպար մնալով՝ անտարբերութեամբ շարունակեց իր վատ արարքները: Մինչդեռ անդին կըր Թոփուզեանի վրայ ուշադրութիւննիս դարցնենք, պիտի տեսնենք որ լրագիրներու մէջ իրեն ուղղուած երկու բաց նամակներ գտնուի: Երբ «Երոստամարտ» մէջ Պ. Փիլիպոս Շէրիկեանի աստիճանութեամբ, միւսը «Մէճմուս» մէջ, «Մշկի Կաթիլ» ինչ մը՝ ստորագրութեամբ: Ինչպէս զարմացում հպաստաւ մարդու, երբ կը տեսնէ որ Թոփուզեանը այս երկու խիստ մեղմ գրութիւններէն այնքան զգուշուած, այնքան նեղուած է որ վրէժառու ողի մը դարձած՝ բարկութենէն մարթի մէջ պարտելիք, ու Մուշ հատնելուն պէս տառջի խօսածածքով իսկ սպառնացած է շանթաւարելու, ապագան փճացնելու սորապի տուած է իր գէմ գրելու համարձակելու: Իսկ ոչ որ բացարձակօրէն ցոյց կուտայ թէ Թոփուզեանը Թերզեանին անհամեմատ բարձր հոգի մը, զգալուն սիրտ մը կը կրէ իր կուրծքին ներքեւ:

Թերզեանի այս անդադ շարժումը հաստատել կուտայ իր մասին Տոքթոր Զօստայէֆի ըրած կարծիքը: Ստուգիւ հասարակ մահականացու մ'իսկ չալու՝ կրնար հանդուրժիլ իրեն հանդէպ եղած այնքան զրոյցներուն. և պաշտօնին պիտի հեռանար: Բայց Թերզեանը առանց իսկ թեթեւ զգածման կը կրէ ու կը տանի, կը կլլէ ու կը մարտէ զանոնք բոլորն ալ՝ պէս, ինչպէս անուշեղէն մը, քանի որ այնպիսի յամաւորութեամբ մը կուտած է իր պաշտօնին որ Պատրիարքութենէն հրաժարեցուկէն վերջին իսկ կը համարձակի «Երոստամարտ» ստորագրութիւն գործածելու (ըստ լրագիրներու նամուցման):

Այսպիսով Թերզեանը ուրիշ բան մը ըրած չպիտի լինի, միայն ի վնաս իր անձին կասկելը իր տօքին պիտի դարձէ, ու բովանդակ կը յուսանք անոնք զինք օր մը ինկած, բոլորովին տապալած՝ առանց բարեկամ մը, միսիթարիչ մ'ունենալու:

Գալով Թոփուզեանի Գերապայծառին, շնորհաւորելով իր գովելի, իր զգալուն սիրտը, կը մտախնդիր որ իր հոգիին աղանութիւնը Թերզեանի վրայ ալ սաւառնի: Սակայն եթէ վնաս չուզէր բերել իր

Ալեխանաստան «Մ Տնիթէօր» չէփուէն պիտ
Էլէէկտրաֆա կէօրէ, Խնկրիթէրա խարի-
իէ նազըրընըն պու կիւշէլլոտէ իրաս
Էլ իւրիկի սիւսառի պիտ նութէզնը բոււնը
Ի բալլիմանէ զլուպ, ֆազգըթ Ի իթալիա-Օս-
մանը մուհարիպէսի հազգըրնուս պիտ չէլ
Սէմէմէսի Բօթ-Պալլիկաթէ պաշաշնալը օ-
ման մուխապէրաթնըն հէնուգ խիթմա պուշ-
ըն զլամասընն ալթի օլունուէօր, Թէ-
սորիքնալը պարիէ հազգընուս տախի
Էլ չէլ Սէօլլէմէմէսի՝ նազաթը սիպգաթնը
էլպ իթմիշ պիտ:

ՄԵՃԼ ԻՍԸ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

ՀԱՐՊ ՎԵՐԿԻՄԻ

Մէծ խիստ մէպուսան, չարքէնպիհ կիւնիւ
 իտալի պէլին թահթը բիհասէթինտէ իւ
 թիմա իթմիշ վէ հարպ պիտաճէսի հագ
 զընտա հիւքիւմէթ թարաթընտան կէթի.
 Բիւմիշ օրան լաիհայը գանուշիէ էլէ մէշ
 զուլ օյմըշ տրբ:

Մարիէ դանունսլարը Էնճիւմէիչն մազ-
պաթա մուհսարորի շափըզ Մէհնմէտ պը-
մէզդիւր դանունը միւտաֆաա խտէնք
մուհանքպէնին իպթիտաւորունան պէյն
իլլէթին կէօսթիլտիօն ճամլէթի պէն
իլլէթին, վէ միլլէթին, քէնտիսինտէն իս-
թէնիլէն մատտի ֆէտաքեաբարըլը մէնու-
նէն թէէտիլէ միւսարաաթ խտէնքկին
գաթիլէն գանմըլ օլտըլընը, խուսուտ
մէմէքէթիլ միւտաֆաաբը իչին իթի դալ
թօը օլտընը պարթին սաթթաւոր, վէ բէ-
նիթ-էքմէքէ հաշահանըն՝ հալընըզ էք
մէյէ գաթլանմասը լազըր կէտիօկինի պէ
հան իլլէմըլ տիթ: Պատէհու միւմաիլէյ
հիւքիւմէթին իշպու գանտուն լաիհասըն
տա իծրա խորիմըլ օլան թատալաթ ճազ
գընտա տալըր մալիւմաթ վէլիթիլ տիթ քի
զիլտա խիւլաաաթէն պիլտիլիլիլ:

Պիրինձի մատանտե «մովագզգաթէն»
քէլիմէսի լաղղ իտիմիշ, լէէ պունըն հէրիւ,
էն չօդ իւշ սէնէ պու վէրկիկնին թանսի
օլնաճաղընա տաիր ալըրճա պիր մատու
իւպէ օլընմըշ աըրու

Ի վրիճի մատուցտէ, ասնապը արազի
աշար վէրկիսի տախի վէրտիքլէրի իշին
արազի վէրկիսինին 100տէ 25 ֆաղասաըն
տան մուսֆիյէթինէ գարաւ վէրկիմիշ տիր

Իւշիւնձիւ մատուէ, մէմուրիոն մասալ
լարնետան խիւէնէք թէնզիլէ վէ 500 դշ .
տան առնէ մասալարնէ 250 դշ . ա գատա
օլանլալընտան թէնզիլ խալիմէսինէ տաթ
օլուպ, պունտա 250 դշ . 300է չըգարըն
մըշ տրք: Նիւայէթ մէմուրիոնէ վէրիւն
խարճարալթանտան 100է 5-10 նիսպէթնի
տէ պլր թէնզիլ ինթառնէն տաթի ալընճ
պիթ մատուէ գալիմէ ալընմը տրք:

Իշպուռ իյրահատժտան սննրաւ, էնճիւմ
րէիսի Զօհրապ էջֆ. սէօզ ալարապ, տէմ
տիր քի, Վէֆէնտիւրէր, մազպաթա մու
հարրիւրի պէն էֆ. նիս սէօզէրիսի թէքը
իթմէնէնէնէմ, ապալըրդ էնճիւմիս տակ
րուհէնսինի պուրատապ տիր իթի քէլիւ
իւէ արդ իթմէք իսթէրիւմ: Պիր քէլիւ
պու զանուռը՝ գապանիթիւ աաիէյի՝ մալ
ատտ իթմէտիւք: էֆէնտիւրէր, ալէ ումու
պիզէ էէէլէն զանուռըարըն գաբըրընտա
պիրի մէնէլէնիսն ճիւէնէր մալիւ, ճիւէնէ
նազուգէրէ վէ ճիւէնէր իգթիթատիէսին
տիւշէնիւն. հօրրօզ: Վազիֆէմիլ՝ Լասա
պու հօգթիւարաւ միւնհաարը օլտըրդ հա
տէ, պու զանուռ գաբըրընտապ պիզ քէ
տիւմիլի, պիր վազիֆէյի վաթմանիէ իւ
միւրէլէլէք իէօտուրէք: Մամաֆիւնի վազ
ֆէյի վաթմանիէ՝ վազիֆէի ապիւլիւմ
ուսուլթարըմատօր: Վէրկիւլէրիմիլիւն շ
ղէմանտա 100տէ 25 տէրէճէպնէ զամ
հազըգէլէն պիր զամմը մուհիւմ թէշք
իտէր: էնճիւմէնիմիլի, պուսնոն էնէմիլ
թիւնի թազարի իթմէքէ պէրապէր, պո
նըր սարթի օլընամաղըր մազաէտի տէ թ
տիր իթտի մու մագէտնիս մուգատուտէսի
թիւ գաբըրընտա, զամմա էնէմիլի
կէօրմէտիւք: Իհրա իթտիկիմիլի թաաիւս
մազպաթա մուհարրիւրի պէն էջֆ. թար
ֆընտապ սէօզէրիւթիւի վէճնէլ, պիր ի
հօգթիւարաւ իպպաթիթ տիր:

«Միւսամտէ պուհուրութանըդ, մէս
լենին էհէմիլէթը մասնվիլէսինէ տա
պիլի իքի սէօզ սէօզլէնէհիւմ, վէ էօ
զանն խոփեօրում քի, պիլճիւմէ արդ
տաշարըմ պուհ հիսսատէ պէնիւմէ միւ
թէրէք. պուլունհազդար սորի:

ճեֆէնտիւր, տախիւտէ վէ խարիւ
էթրաֆրմա պագընօրում, Դարչումբ
տիւշմէն, վէ էթրաֆրմըղաա թէճիկ
սէտապարը գուլպարմըղը սուտու
նօր, Տախիւտէքի նիֆադ վէ չիգապ
կիթիթիթէն պէօրիւնօր, պէն տիւշիւնօ

քի, էֆէնսալէր, աճապա հիշ տէյլլ իսէ
պիր տիւշմէն մուվաճճէհէսանտէ, չու. Մէշ-
մու.թլլէթիթիպլին, տահա պէշիքտէ օյան
Մէշըութիթիթիպլին էթրաթֆընտ տախի-
լէ միւնադապարտմըդը թէրք իթմէք
միւնադտէ տէյլլ մի տիր: Պուս սըրատա
օյաուն եէկաթիթիթիպլէ գուճադլաճագ
աճապա գապլլ տէյլլ մի տիր: Մէթալի-
պաթ վէ միւնթէքիտաթ եհնէ մահֆուդ
գաթմագ իւղըէ, հարպըն խթթամընտա
սօճրա էսիլ շիտաթթիթլէ, պէլքի էսիլ
շիտաթթիթլէնտէ պիւստէ, հաթիթ թըլսան-
մըլ ֆաթիգ հիտադըլա գամմար իճրասը-
լա, պու մէթալիպաթ, — հազգըլ օյաուն
օյաւսըն, — թէքը ար էլէ ալընագ իւղ-
ըէ, մուհարէպէնին նէթիճէսինէ գատար
հըֆուր վէ պիճիմմէ Օսմանմընտըն պիր-
թլլէմսի դայըլը միւնաթլին մի տիր: Պէն
պուճուս միւմքին վէ պիր նէվ հաթիլէթ
միւնթարէքտի օյարագ, չու քիւրսիտէն
պիւթիթն Օսմանմըլաթ թէրլիֆ իտիւ-
ըմ: (Շիտաթթիլ ալգըլլալ:) Սնորա, պէն
պիզէ հիւճուճ իտէն իթալիանըն աճալը
սիտապիլիսինէ պաքը թօք: Պիր չօք գու-
սիւրալարիթը. պիր չօք հազգադըլըգըլընը
կէօրիկաօրում, ֆապաթ պուճունլա պէ-
րապէր պիր հալլէրլինի կէօրիկաօրում քի,
պուճուս պիլիասա մէճիլին հազարը
տիգգաթլընա արլ իթմէք իաթթիլ: Ի-
թալիա գապլինէսի պիր չօք խէթալար իճ-
րա իթմըլ օյուուըլը հալտէ, իթալիա մէճ-
լիւր մէպուսանընտա հէնուզ հիշ պիր ի-
թիլարագ հէտէֆ օյաւտը. իթալիա լար-
լաւնէթօւնտա ալգըլլարտուն պաշդա հիշ
պիր սուրէթլէ իաթիգալ խաթմէտի: Պու
պիլիմ իլին շապտըլ տիգգաթ վէ իպլէթ
տիր թօհաֆ պիր թէսատիւֆ գապիլին-
տէն օյաւա իւղըէ տէհէճէլիմ քի, պուճու-
տան իւշ սէնէ էվվէ, Փարման ինքը-
լալը իշմանընտա, Փրանտա հիւրիւմէթի-
պիր տէրէճէնէ գատաճ պիզէ պէնդէր, տա-
խիլ վէ խարիճի պիր չօք միւշքիլթիլա
մուհաթ օլաղըլը պիր սըրատա, օ գէման
մալիէ հազըլը պուլընտա զաթ, պիզիմ
մալիէ հազըլըմըլ կիպի թլլալը 100տէ
25 տէրէճէպրտէ պիր գամմ թէքիթիթին
մէճիլէնէ կէթիթի: Օ հալըլը մէճիլտէ պիր
չօք թէրէտտիւտլէր գալըլընտա պու-
լուտու: պէն՝ պու թէրէտտիւտլէրի պի-
զիմ Մէճիլի մէպուսանըմըլտա կէօրմէ-
ն օրըմ, վէ կէօրմէք տէ իաթմէ: Օ գէ-
ման Փրանտա Մէճիլի մէպուսանընտա
պէօյլը պիր խաթիպ պու թէրէտտիւտ-
լէրի իգալէ իթտի: մէպուսալըլ ույան-
տըլըլը. սպարա ճնէ՝ տուրուօրաուճուղ,
պու վէրլի Փրանտանըն հաւաթլնա թէալ-
լիւզ իտիւօր, պուճըն իլին մինադաշան
մը իտէճէքսինիզ տէտի, վէ պիւթիլն
մէճիլա՝ ալգըլլա իլինտէ պու գանտընը
գապալ իթտի:

«Եֆէնտիկէր, պէն օ խաթիպպին մէզիւ-
յէթէրիննին Խիւզտէ պի'րինէ մալիք տէյի-
լիւմ. նէ՛ խթապէթինէ, նէ՛ լիմնէ, նէ՛
տէ սաիր մէզիյէթէրինէ, զարընըզտա
էօյէ պիր խաթիպ Եօզ, Փազաթ Թա-
րապուս վէ Պէնկազի շէհիպէրինն օրա-
տա նաժուսը վաթիսնը, հայսիյէթը միլ-
լէթի իլա իլին ֆէնաթ ճան խաթն շէհիպէ-
րին մէզգարաթը, — քի ծոյլս զարան-
լըզլա, սիհանլըզլա տէյիլ, Երուրըլը պիր
կէճէ իլէ էօրթիլվիւշ տըւր — վար սըր.
պուհպարն զարըսրտա պուշնան սիլլըր,
պէն էմինիմ քի, պու զանունը վազըթ
կէշիրմէնէրէզ վէ պէն միւլապէրէ ալ-
զըլարալա զապուլն խոնէճըսնիկ: (Շիւս-
մէթիլի վէ սիւրիւքլիւ ալզըլըր):»

Չհրապ է ֆ.տն ստորա մայրէ նազըրը
վէ.բիլի ձալլիտ պէ՛ն հիսսիհաթը վաթման
բերվէրանէի թարհիք իսէն պիւր նու.թ. Ի-
րատ իւէ, Մէշրութիյէթին իլանընտան պէրի
իւք աւ.ֆա օլարապ միւլլէթման հէնի պիւր
մաստի ֆէտա.բարլլ գթալէպ լոռիլիլիսն
պէհան, էք թարապպուտը Դարապ չէօլլէ-
րինտէ հէր սիւ.բլլէ էվլիյէթէ, միւշ-բիլա
թա գաթիլանարապ, վաթման ուղրուհա
հաեաթիլարընը ֆէտա իտէն Օսմանլը մու-
շարրիլլէրէնիսն պու պէսլը.ք հառլիյէթման
նազաի ֆէտա.բարլլըպա իշթիրաք իթմէլ.

Քէլքիթ իմմը, վէ Թիւրքիստան չօդ դի-
նատէ գէնկին օլան մէմէքէթէրաէ տախի-
մուհարէպէէր գէմաննրատ էհալլաւնէ եհնի
ֆէտաւարապրըզար իթալէպինէ լիւզուս-
է օրիւթլարիսիւնիւ, էգճիւնէ Թրանսպալա-
մուհարէպէսինն ինկիլիզ էհալլախնէ 35
միլիօն լաթէլլիւն մալ օլաղընըր, վէ ձա-
բօնիանըն, սօն մուհարէպէտէ վէհիլիէրի
100տէ 48է դատար արթըրուղընը իֆաատէ
Քէմիշ տիւր:

Ճապիտակ էլ, հիւքիւմէկն իւշ սեն-
լիք զսմմը վերկիյի գարշըլըզ կէօթէրէ-
րէք, մշարիֆի մուհարէպէյի թէպիլէ
իթմէք իւքրէ պիր իսթիգրապ ազա իտէ-
ճէկնիք սէօյլէմիշ, իշ թէքթոր Մէճլլիւն
հաշիւէթիսն զէ հապաթիւթ վաթմանթիւ-
րանէսինն իմարաճաթիւ, իշպու հարպ
վերկիւնիսն պիլա միւղաքէրէ գապուլ իթ-
մէքլէ, սմուհա զաստար մուհարէպէլ
մէվաթ իթմէք գարշարքնատ ապալիթ պու-
լաճաղըլթիր իսպալմ իտէճէկիսն սէրմիսն
իյլէմիշ իթր

Ճավիտ պէյ, շիստէթլի ալզըչար ա-
րասընսա քիւրսիի խիթապէթտէն էնսի-
տիր:

Հէր Թարաֆտան, լսիհարը գահունիէ-
նին Թէքմիի միւղաքէրէ իսիմէք իգըն
մատտէլըն միւղաքէրէսինէ կէչիւմէս
Թէքիֆ օլընմըլ արը:

Վարդգէսն էֆ․, ազանըն շխտէիլ
մուխարիֆէիլնէ Պաղմէն, սեղ ապարգ
սէմիլ տիրբը, Պաղմէ վէ ազառաշարը
խիւրաբը դանուռնիյէ մուխարիֆն տիյէ
լիզ․ լաքին թէքմիլիւնի նսղսան կէր-
տիւկիւնիւլստէն, ո խուսուսատ սեղ
սեղլէմէք խիթէրիզ Պիւ, զէկկիւնտէն
փազիրտէն ալընսազ վէրկիլիւր արասըն
տա պիւ, ֆէլզ պուլունմասըն խիթէի-
լըզ․ պու սուրէթէ պէքի հիւքիւմէթ
մէմուլիւնտէն զիւսատ վէրկիւլստէն
խնազ արք»։

Լաքին մէջիւ, ճալիտ պէլին վ
Զօրապ էք հին նուրբ պարունը թէսսը
րի ալթընտա օլուպ, Վարդգէս էք յ
տինէմէք իթմէմէսիկինտա, միւմաիւէ
իթիբաղարընը գանունտաքի մատտէլէլին
միւզաքէրէսի գէմաննտա աաղընտա
նուրբգըր գաթիկ իթմիշ տիդր

(Stylus)

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բեռլինյակի՝ ազգամբ, Վարդ. Ժողով
պէր, միւրեւան Կ-Ռաթրիգիսանէ սալունան
վէ Կարոտաշեան Յովհաննէս Էֆնիս թան
թը բիւսանէթնաւ ինթիմա իթմիշ տիր
Զապթը սապլը օգոնուպ, պազը թա
տիրաթէ թասաթ Ժողովը տրո:

Պատէհու Գրիգոր էֆ. Ոսկեան, զազէ
 թաժըղն մահէլը մախուսընտա կապը
 բըլըղը վէճէ, բունպան շախիրտսնա
 հազգընտա Արփիարեան սէրը Գօշորսը
 նազընտա իրեա իրտիկի մէտուրէթի
 իշղանաթ վէ թափօլաթըն վէրմէշ սերի
 Մէնէլիս, պու խուսուտան արկեր պար
 թէալըն իւզըրինէ միւլազըրէ իթմ
 իսէ տէ, հէնուզ գայար վէրմէմյոշ

Բաբա հաղթել էր ինչև նա լուրջանալ թա
րկրաթնը ֆրանսիական սուրբեր մը թի
նէմսի օգոստոսը զի պաղը թաահհաթի
զապու խոխիւն տիր: Իպու թահրիս
վարչ. Ժողով ապաարը թաաաֆընը
իմպա խոխիւնէք, քսոթա ինչ կէո
նէրիւնէք տիր:

Էրմէնի բաթրիգխանէսխանէն կէօնու
րիւմիշ օլան զարը գօճա իշլէրինէ միւ
թէալլիգ իբի մէքիսուպ օգուսմըշ վէ ի
րաի իճապը միւզաքէրէ խաիւմիշ տիր:

Մենք, սաիր պաղը միւլգաքէրաթ
է մէշըուլ օլուպ, սաաթ 8ի կէշէր
աաղըմը տըր :

* * * Էրմէնիճէ զաղէթալարտա օգուհ
 աղը. «Իսմինի չիմալիք պիլաիրմէ,
 սիր Էրմէնի-գաթօյիկի թարափընտա

ՍԻՆԻ քիւիթիւսանէյէ մախուս պ
պիւսա լիշա խոխմէք իւղեք, Պէյօյու
մէնի իւսասուրչախան թաղ. իուրհո
ղան 7000 լիւր իւսա խոխմիւ տիւթա
խորհուրդք, պու պիւսայ Պէյօյու
նըրդօրթիւնք քիւիթիւս արգաւսն
լիշա իթիւլմէք ֆիւքլիւնէ տիւր. Ս
գաթը մաքիթէաթը շէքլիւնէ պէօյ
պիւր սաղան ուղարգ, ուսուսմէնիւս
միթիւսիւլէք, իււրիւրղաւս, պէ
սինէՍլէք թախախ. խոխմէք տ

Իսթիք զաթնաս քիւիլուպիանէ օտարարը
վէ պիր գրասթիւնանէ Լարդլաճազ տրը:
Խա՛նիլը Կիւնէնէն շարթի՛ք քէնիտիտին:
Խա՛նիլը Կիւնիտին իշէրթիտնէ օտարարուն:
Վրիթի իւզէրթիտէ հազրկախանսան վէ վէ-
ֆաթընտան սօնրա սէնէտէ պիր աէֆա
ճանր իշին զատարազ սէոլլէնմէսինանէ ի-
սթիք թի՛ տրը:

Բարանըն ախոր մուսմէյաթընը իմէս-
վիլէն իմէք իւզլէն, աիւն Պէյոզլը Թաւ.
Խորհուրդը՝ Տնտեսական Խորհուրդ իլէ
սիլորիքտէ իճիմա իմիլէ աիւր Պու մուս-
մէլէտէն սոնրա ինչապիւս պաշլանճաճպ
տըր :

Պիզիմ զաննւրիւղա կէօրէ, պու էրմէ-
նի-գաթիօիք խաղրխա՛՛ Պէյօղլնուա թօ-
գաթիւնս վէ թէրապիտաա թօգաթիւնս
վէ Սըրմօր Բալլաա զթէլլէրինս սահրալի
պուլլնան Մկրտիչ էֆ. Թօգաթիւնս օլ-
մայր տոր:

ՄԱՆՍԱՍԹԵՐԻ ԱՀՎԱԼԻ

[illegible]

ሆ በኩ ረ ሄ ሶ ኑ ግ ኑ

Մուհարբեպէ անվայի հազգընտա մուհարմբ վէ դաթի իապէրէր օլմահրպ, ուսմուռի պիր տուրկուսլըզ կէօրլիւմէփոէ վէ Սուպար տէնդիւնտէ Իթիլիանէն դոււվէնի պահրէսիւնին հարաքիւմընա տալիքէն միլի իապէրէր վիլուտա իթմէմէքաւէ միլի:

ՀԱՐՊԻԷ ՆԵՋԱՐԷԹԻ

Տիւնէ զատար Մահմուտ Շէգրէթ լա-
շա եղբինէ քննէ թայիկն օլունմալը տորք
Պաղտատ վայրի սապըզ Նաքրո՛ր բաշա-
տան, Տէօրախնձիւ օրտա միւֆէթթիլը
Թաթար Օսման բաշատան, Իգրիլ ԳՕ.
ժախտանը Ապտուլաշ բաշատան պաճա՛
լունտօրք։ Պու կիւն, պունլայտան պիրի-
նի, իսալտ պիր տիկէթրինն Հայրաթէ նե-
գըրթթինէ թայիկն շլունմաճալը մէմուլ օ.
լունտօրք։

Մահմուտ Շէվքէթ քաչաւուն խոթիքա
սը, պուրատու վէ մէնուիքը Էնհէ-պիքտու
վէ վէլէլէաւտ թէհասիր իթմիլ, իթայլաւաւ
խտ, մէնըրքէթը ալուիմի մուհնիլ օյմու
տոր: Թիւքմէն զաղէթալար՝ մէմլէ-քէթի
Էն պուհընալը գէմալընտու Մտահուտ Շէվ-
քէթ քաչաւուն խոթիքաւոր վար օյմաւաւ
տան վէ աղհարթուն սէվիստիրիւլ, միսնէ
տօլար թէհաիսֆ պէհան խոթիքար:

ՊԻՐ ԱՐՇԸՆ ԳԱՐ

Շինարարներն էրգորումսա մէ ճիւղարքնս
 շիտաթիւլի պէր զըը ինճաի հիւքմ իթմէք
 մէ տիր: Գէշքիւմ թէնէլէրնիզ գար հադ
 տըն, զէ հիւտադ իթիհէզ ու տէնիլէն
 հէլլէն պիւր արընն հիւքմէքլիքսէ գա
 հազարըլլէտսն, բէք չօգ հայլոնսթ թէ
 իթիք օրըլը արը: Զարարըն միգտարը հէ
 ղուգք մայլոն տէլիլ տիր:

ॐ तत् सत् ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

Պէշադիր թէլէկորաֆիսանէսնէն թաալի
խորիւրը օլան պիր իւան մուճիպլանէն, ի
միր վէ Սէլանիք թէլէկորաֆիսանէլէրնէն
հիւսթ խտն քէսրէթէլ մուամէլպէր ա
սն պլուլը. պուր իր շէհոր իշին թէլէկոր
գապուլ խորիւմէմէքտէ տիր: Սթանպուլ
Եգոթար աբաւսնտու մուխապէրաթ գաթ
օլնմըն տիր: Լարիսա թէլէկորաֆիսանէ
տէ Եանիս թարիփիլէ թէլէկորաֆ պարա
տա իքէն, սուբմըն տիր: Պաղտատ ի
մուխապէրաթ տախի դահէթ կիւճիւք
Տիարապէքիր իւլգըրնտնէն իճրա խորիւմէ
տէ տիր:

ՊՈՒՆԸ ԶԻՆԻՏԻՆԻ
Պուշկինը վիճեցրեալ տարի տալիս
դաշնակցութեան պաշտպանութեան կէտերը
շահակաբան «Թաւաշ» թէքըղի իտերի
մէջ ճշտեալ պուշկինով ելլելով Եսթոնի
պիւ, պիւր տէ զաւթեթմարդը տալիս
լաւրեանտիս պուշկինը վիճեցրեալ շահակա
յրդարդըն թէքըղի խորեթ:

Սահկալի խթիեաց վի միւսիրի մհաւոյ
ՅՈՒՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ
Պէյօղլու Ճաատէի Քէպիր Թագսիմ Ե .